

Příloha č. 5

Využití opatření legislativní povahy

Obsah

1	VYUŽITÍ OPATŘENÍ LEGISLATIVNÍ POVAHY.....	3
1.1	Platná legislativa týkající se čištění odpadních vod a nakládání s nimi	3
1.1.1	Zákon č. 254/2001 Sb., Zákon o vodách a o změně některých zákonů (vodní zákon) v platném znění (zákon č. 544/2020 Sb.)	4
1.1.2	Nařízení vlády č. 401/2015 Sb., Nařízení vlády o ukazatelích a hodnotách přípustného znečištění povrchových vod a odpadních vod, náležitostech povolení k vypouštění odpadních vod do vod povrchových a do kanalizací a o citlivých oblastech	7
1.1.3	Nařízení vlády č. 57/2016 Sb. nařízení vlády o ukazatelích a hodnotách přípustného znečištění odpadních vod a náležitostech povolení k vypouštění odpadních vod do vod podzemních.....	12
1.1.4	Zákon č. 274/2001 Sb., Zákon o vodovodech a kanalizacích pro veřejnou potřebu a o změně některých zákonů (zákon o vodovodech a kanalizacích).....	14
1.1.5	Vyhláška č. 428/2001 Sb., Vyhláška Ministerstva zemědělství, kterou se provádí zákon č. 274/2001 Sb., o vodovodech a kanalizacích pro veřejnou potřebu a o změně některých zákonů (zákon o vodovodech a kanalizacích), novelizace z června 2021 (Vyhláška č. 244/2021 Sb.).....	15
1.1.6	Zákon č. 76/2002 Sb., Zákon o integrované prevenci a o omezování znečištění, o integrovaném registru znečišťování a o změně některých zákonů (zákon o integrované prevenci)	17
1.1.7	Zákon č. 25/2008 Sb., Zákon o integrovaném registru znečišťování životního prostředí a integrovaném systému plnění ohlašovacích povinností v oblasti životního prostředí a o změně některých zákonů	19
1.1.8	Nařízení vlády č. 145/2008 Sb., Nařízení vlády, kterým se stanoví seznam znečišťujících látek a prahových hodnot a údaje požadované pro ohlašování do integrovaného registru znečišťování životního prostředí	19
1.2	Problematika kanalizačních řádů – odlehčovací komory	20
1.3	Možnosti nastavení přísnějších emisních limitů – zpřísnění požadavků na čištění komunálních odpadních vod	23
1.4	Nepřipojení na kanalizaci - problematika domovních ČOV	26
1.5	Hospodaření s dešťovými vodami	28
1.6	Systémové odkanalizování a čištění OV	30
2	ORGANIZAČNĚ-SPRÁVNÍ OPATŘENÍ K ZAVEDENÍ SANKCÍ ZA NEDODRŽOVÁNÍ LEGISLATIVNÍCH OPATŘENÍ.....	32
	SEZNAM LEGISLATIVNÍCH DOKUMENTŮ:.....	33
	SEZNAM NOREM:	33

1 VYUŽITÍ OPATŘENÍ LEGISLATIVNÍ POVAHY

Navržená opatření ve studii proveditelnosti jsou cílená na snížení zdrojů fosforu jako hlavního prvku eutrofizačních procesů ve VD Orlík. Více než polovinu z těchto zdrojů představují komunální zdroje znečištění. Právě opatření na snížení vnosu fosforu do povrchových vod z bodových zdrojů nečištění představují zásadní okruh opatření, který povede ke zlepšení kvality vody ve VD Orlík.

V následujícím textu rozebereme problematiku čištění odpadních vod z pohledu platné legislativy ČR a možnosti využití všech nástrojů platné legislativy k zajištění vyšší účinnosti čištění odpadních vod, zejména pak z menších zdrojů (z menších ČOV).

Příloha byla zpracována v dubnu 2021, pokud po tomto termínu došlo k novelizaci některých právních předpisů, uvádíme toto jako poznámku k příslušnému textu.

1.1 Platná legislativa týkající se čištění odpadních vod a nakládání s nimi

- Zákon č. 254/2001 Sb., Zákon o vodách a o změně některých zákonů (vodní zákon) v platném znění (zákon č. 544/2020 Sb.)
- Nařízení vlády č. 401/2015 Sb., Nařízení vlády o ukazatelích a hodnotách přípustného znečištění povrchových vod a odpadních vod, náležitostech povolení k vypouštění odpadních vod do vod povrchových a do kanalizací a o citlivých oblastech
- Zákon č. 274/2001 Sb., Zákon o vodovodech a kanalizacích pro veřejnou potřebu a o změně některých zákonů, (zákon o vodovodech a kanalizacích)
- Vyhláška č. 428/2001 Sb., Vyhláška Ministerstva zemědělství, kterou se provádí zákon č. 274/2001 Sb., o vodovodech a kanalizacích pro veřejnou potřebu a o změně některých zákonů (zákon o vodovodech a kanalizacích), její novelizace „Vyhláška č. 244/2021 Sb.“
- Nařízení vlády č. 57/2016 Sb. nařízení vlády o ukazatelích a hodnotách přípustného znečištění odpadních vod a náležitostech povolení k vypouštění odpadních vod do vod podzemních
- Zákon č. 25/2008 Sb., Zákon o integrovaném registru znečišťování životního prostředí a integrovaném systému plnění ohlašovacích povinností v oblasti životního prostředí a o změně některých zákonů
- Zákon č. 76/2002 Sb., Zákon o integrované prevenci a o omezování znečištění, o integrovaném registru znečišťování a o změně některých zákonů (zákon o integrované prevenci)
- Nařízení vlády č. 145/2008 Sb., Nařízení vlády, kterým se stanoví seznam znečišťujících látek a prahových hodnot a údaje požadované pro ohlašování do integrovaného registru znečišťování životního prostředí

V následujících kapitolách je rozpracována problematika nakládání s odpadními vodami hlavně z pohledu komunálních vod.

1.1.1 Zákon č. 254/2001 Sb., Zákon o vodách a o změně některých zákonů (vodní zákon) v platném znění (zákon č. 544/2020 Sb.)

Ustanovení zákona o vodách týkající se nakládání s odpadními vodami

Pro nakládání s povrchovými nebo podzemními vodami je třeba zažádat o povolení definované v § 8. Zákon také definuje výjimky, kdy povolení k nakládání s povrchovými vodami není třeba, a to např.

- k vypuštění odpadních vod z odlehčovacích komor do vod povrchových

Povolení k nakládání s vodami se vydává na časově omezenou dobu. V povolení k nakládání s vodami se stanoví účel, rozsah, povinnosti a popřípadě podmínky, za kterých se toto povolení vydává. Podkladem vydání povolení k nakládání s podzemními vodami je vyjádření osoby s odbornou způsobilostí.

Povolení k vypouštění odpadních vod nemůže být vydáno na dobu delší než 10 let, v případě vypouštění odpadních vod se zvlášť nebezpečnými látkami nebo nebezpečnými látkami podle přílohy č. 1 na dobu delší než 4 roky.

Změna a zrušení povolení k nakládání s vodami (§ 12)

Vodoprávní úřad může z moci úřední povolení k nakládání s vodami změnit nebo zrušit

Vodoprávní úřad povolení k nakládání s vodami změní nebo zruší, je-li to nezbytné:

- k dosažení cílů ochrany vod přijatých v plánu povodí (§ 24 a 26),
- ke splnění programů snížení znečištění povrchových vod (§ 34 odst. 2 a § 35 odst. 1),
- ke splnění programu snížení znečištění povrchových a podzemních vod nebezpečnými závadnými látkami a zvlášť nebezpečnými závadnými látkami (§ 39 odst. 3),
- pro zásobování pitnou vodou podle plánu rozvoje vodovodů a kanalizací 8c)

Způsob ochrany jakosti vod je pro odpadní vody zakotven v § 38:

- Odpadní vody jsou vody použité v obytných, průmyslových, zemědělských, zdravotnických a jiných stavbách, zařízeních nebo dopravních prostředcích, pokud mají po použití změněnou jakost (složení nebo teplotu) a jejich směsi se srážkovými vodami, jakož i jiné vody z těchto staveb, zařízení nebo dopravních prostředků odtékající, pokud mohou ohrozit jakost povrchových nebo podzemních vod. Odpadní vody jsou i průsakové vody vznikající při provozování skládek a odkališť nebo během následné péče o ně z odkališť, s výjimkou vod, které jsou zpětně využívány pro vlastní potřebu organizace, a vod, které odtékají do vod důlních.
- Odpadní vody zneškodňované v komunální čistírně odpadních vod, kterou se rozumí zařízení pro čištění městských odpadních vod vybavené technologií pro likvidaci splašků, musí svým složením odpovídat platnému kanalizačnímu řádu.
- Odvádí-li se odpadní voda a srážková voda společně jednotnou kanalizací, stává se srážková voda vtokem do této kanalizace vodou odpadní.
- Zneškodňováním odpadních vod se pro účely tohoto zákona rozumí jejich vypouštění do vod povrchových nebo podzemních nebo akumulace s jejich následným odvozem do čistírny odpadních vod. Kdo vypouští odpadní vody do vod povrchových nebo podzemních, je povinen zajišťovat jejich zneškodňování v souladu s podmínkami stanovenými v povolení k jejich vypouštění. Při stanovování těchto podmínek je vodoprávní úřad povinen přihlížet k nejlepším dostupným technologiím v oblasti zneškodňování odpadních vod, kterými se rozumí nejúčinnější a nejpokročilejší stupeň vývoje použité technologie zneškodňování nebo čištění odpadních vod, vyvinuté v měřítku umožňujícím její zavedení za ekonomicky a technicky přijatelných podmínek a zároveň nejúčinnější pro ochranu vod.

- Kdo vypouští odpadní vody do vod povrchových nebo podzemních, je povinen v souladu s rozhodnutím vodoprávního úřadu měřit objem vypouštěných vod a míru jejich znečištění a výsledky těchto měření předávat vodoprávnímu úřadu, který rozhodnutí vydal, příslušnému správci povodí a pověřenému odbornému subjektu. Vodoprávní úřad tímto rozhodnutím stanoví místo a způsob měření objemu a znečištění vypouštěných odpadních vod a četnost předkládání výsledků těchto měření.
- Při povolování vypouštění odpadních vod do vod povrchových nebo podzemních stanoví vodoprávní úřad nejvýše přípustné hodnoty množství a koncentrace vypouštěného znečištění (emisní limity) a objemu vypouštěných vod. Při povolování vypouštění odpadních vod do vod povrchových je vázán ukazateli vyjadřujícími stav vody ve vodním toku, normami environmentální kvality, ukazateli a hodnotami přípustného znečištění povrchových vod, ukazateli a nejvýše přípustnými hodnotami ukazatelů znečištění odpadních vod (emisní standardy) stanovenými nařízením vlády a náležitostmi a podmínkami povolení k vypouštění odpadních vod, včetně specifikací nejlepších dostupných technologií v oblasti zneškodňování odpadních vod a podmínek jejich použití, které stanoví vláda nařízením a nejlepšími dostupnými technikami** v oblasti zneškodňování odpadních vod. Při povolování vypouštění odpadních vod do vod podzemních je vázán ukazateli vyjadřujícími stav podzemní vody v příslušném útvaru podzemní vody, ukazateli a hodnotami přípustného znečištění podzemních vod, ukazateli a přípustnými hodnotami znečištění odpadních vod a náležitostmi a podmínkami povolení k vypouštění odpadních vod do vod podzemních, které stanoví vláda nařízením.
- Při povolování vypouštění odpadních vod do vod povrchových nebo podzemních vodoprávní úřad
 - přihlíží k potřebě dosažení nebo zachování dobrého stavu povrchových nebo podzemních vod a na vodu vázaných ekosystémů a
 - posuzuje možnosti omezování znečištění u jeho zdroje i omezování emisí do životního prostředí jako celku a možnosti opětovného využívání odpadních vod.
- Vyžadují-li to cíle stanovené v příslušném plánu povodí nebo cíle ochrany vod či normy environmentální kvality stanovené přímo použitelným předpisem Evropské unie, stanoví vodoprávní úřad v povolení přísnější emisní limity, než jsou emisní limity stanovené podle odstavce 10, popřípadě může stanovit další ukazatele a jejich emisní limity. Vodoprávním úřadem stanovené emisní limity nesmí být přísnější než hodnoty dosažitelné při použití nejlepších dostupných technik v oblasti zneškodňování odpadních vod **. Uvedený postup platí obdobně pro případy stanovení ukazatelů znečištění a emisních standardů stanovených nařízením vlády podle § 31, 34 a 35 (pro zdroje pitných vod, koupací vody a podpora života ryb).

******(Zákon o integrované prevenci a o omezování znečištění, o integrovaném registru znečišťování a o změně některých zákonů (zákon o integrované prevenci))

nejlepšími dostupnými technikami nejúčinnější a nejpokročilejší stadium vývoje technologií a způsobů jejich provozování, které ukazují praktickou vhodnost určitých technik jako základu pro stanovení emisních limitů a dalších závazných podmínek provozu zařízení, jejichž smyslem je předejít vzniku emisí, nebo pokud to není možné, omezit emise a jejich nepříznivé dopady na životní prostředí jako celek, přičemž

1. *technikami se rozumí jak použitá technologie, tak způsob, jakým je zařízení navrženo, vybudováno, provozováno, udržováno a vyřazováno z provozu,*
2. *dostupnými technikami se rozumí techniky vyvinuté v měřítku umožňujícím zavedení v příslušném průmyslovém odvětví za ekonomicky a technicky přijatelných podmínek s ohledem na náklady a přínosy, pokud jsou provozovateli zařízení za rozumných podmínek dostupné bez ohledu na to, zda jsou používány nebo vyráběny v České republice,*
3. *nejlepšími se rozumí nejúčinnější techniky z hlediska dosažení vysoké úrovně ochrany životního prostředí jako celku;*

při určování nejlepší dostupné techniky se přihlíží k hlediskům uvedeným v příloze č. 3 k tomuto zákonu, (což jsou hlediska jako použití nízkoodpadové technologie, podpora a zhodnocování a recyklace látek, spotřeba a druh surovin, požadavek prevence havárií, atd.)

Ten, kdo vypouští odpadní vody do vod povrchových musí platit poplatek. Výše poplatku se řídí dle hmotnostních a koncentračních limitů stanovených v příloze č. 2 vodního zákona.

Zákon však také definuje případy osvobození od poplatku (§ 89b), a to:

Od poplatku za vypouštění odpadních vod do vod povrchových se osvobozuje vypouštění

- odpadních vod z odlehčovacích komor jednotné kanalizace podle § 8 odst. 3 písm. g) splňujících technické požadavky pro jejich stavbu a provoz stanovené právním předpisem, kterým se provádí zákon o vodovodech a kanalizacích.

Osvobození od dílčích poplatků

- Od dílčího poplatku z objemu se osvobozuje vypouštění odpadních vod, jejichž objem nepřekračuje za poplatkové období objem 100 000 m³.
- Od dílčího poplatku z jednotlivého znečištění se osvobozuje vypouštění odpadních vod nepřekračujících hmotnostní nebo koncentrační limit pro ukazatel tohoto znečištění uvedený v příloze č. 2 k tomuto zákonu.

1.1.2 Nařízení vlády č. 401/2015 Sb., Nařízení vlády o ukazatelích a hodnotách přípustného znečištění povrchových vod a odpadních vod, náležitostech povolení k vypouštění odpadních vod do vod povrchových a do kanalizací a o citlivých oblastech

Nařízení vlády č. 401/2015 Sb. upravuje náležitosti povolení k vypouštění odpadních vod, stanovení emisních limitů, měření objemu vypouštění odpadních vod a míry jejich znečištění

V povolení k vypouštění odpadních vod vodoprávní úřad musí vždy stanovit:

- emisní limity,
- způsob, četnost, typ a místo odběrů vzorků vypouštěných odpadních vod a místo a způsob měření jejich objemu na výpusti, popřípadě i na přítoku do čistírny odpadních vod,
- způsob provádění rozborů vypouštěných odpadních vod podle jednotlivých ukazatelů znečištění uvedených v povolení k vypouštění odpadních vod, způsob vyhodnocení výsledků rozborů jednotlivých ukazatelů znečištění a výsledků měření a stanovení objemu vypouštěných odpadních vod a zjištěného množství vypouštěných znečišťujících látek pro účely evidence a kontroly.

Stanovení emisních limitů

- Pokud jsou odpadní vody vypouštěny z jednoho zdroje znečištění více výpustmi, stanoví vodoprávní úřad emisní limity pro každou z nich.
- V povolení k vypouštění městských odpadních vod do vod povrchových stanoví vodoprávní úřad emisní limity do výše emisních standardů uvedených v tabulce 1a přílohy č. 1 k tomuto nařízení nebo stanoví emisní limity účinností čištění podle hodnot uvedených v tabulce 1b přílohy č. 1 k tomuto nařízení. Vodoprávní úřad stanoví pro každý ukazatel znečištění pouze jeden z těchto typů emisních limitů; v jednom rozhodnutí je možno typy emisních limitů pro různé ukazatele znečištění vzájemně kombinovat.
- Vodoprávní úřad nepoužije emisní limity stanovené minimální účinností čištění podle tabulky 1b přílohy č. 1 k tomuto nařízení v případě, že by takový způsob neumožňoval vzhledem k výsledné koncentraci znečištění ve vypouštěných odpadních vodách dosažení dobrého stavu vodního útvaru, do něhož je odpadní voda vypouštěna, nebo způsobil zhoršení stavu vodního útvaru.

Tabulka 1a: Emisní standardy: přípustné hodnoty (p), maximální hodnoty (m) a hodnoty průměru koncentrace ukazatelů znečištění vypouštěných odpadních vod v mg/l

Kategorie ČOV (EO) nebo velikost aglomerace	CHSK _{Cr}		BSK ₅		NL		N-NH ₄ ⁺ *		N _{celk} *		P _{celk}	
	p	m	p	m	p	m	průměr	m	průměr	m	průměr	m
<500	150	220	40	80	50	80	-	-	-	-	-	-
500–2 000	125	180	30	60	40	70	20	40	-	-	-	-
2 001–10 000	120	170	25	50	30	60	15	30	-	-	3	8
10 001–100 000	90	130	20	40	25	50	-	-	15	30	2	6
>100 000	75	125	15	30	20	40	-	-	10	20	1	

Emisní standardy „m“ jsou standardy nepřekročitelné, emisní standardy „p“ jsou považované za dodržené, pokud je splněna podmínka přípustného počtu nepřekročení nevyhovujících vzorků (měření objemu vypouštěných odpadních vod a míry jejich znečištění) z celkového počtu vzorků za kalendářní rok (příloha č. 5 tohoto nařízení).

Taktéž emisní limit stanovený jako minimální účinnost čištění je dodržen, jestliže počet negativních výsledků nepřekročí počet uvedený v příloze č. 5 k tomuto nařízení.

Tabulka 1b: Emisní standardy: přípustná minimální účinnost čištění vypouštěných odpadních vod (minimální procento úbytku) v procentech

Kategorie ČOV (EO) nebo velikost aglomerace	CHSK _{Cr}	BSK ₅	N-NH ₄	N _{celk}	P _{celk}
<500	70	80	-	-	-
500–2 000	70	80	50	-	-
2 001–10 000	75	85	60	-	70
10 001–100 000	75	85	-	70	80
>100 000	75	85	-	70	80

- Emisní limity pro vypouštění městských odpadních vod stanoví vodoprávní úřad tak, aby byly zohledněny hodnoty vypočtené kombinovaným přístupem, nejvýše však do hodnot, které jsou při použití čistícího zařízení využívajícího nejlepší dostupnou technologii podle přílohy č. 7 (Nejlepší dostupné technologie v oblasti zneškodňování odpadních vod a podmínky jejich použití) k tomuto nařízení v místních přírodních a provozních podmínkách dosažitelné.

Příloha č. 7 k nařízení vlády č. 401/2015 Sb.: Nejlepší dostupné technologie v oblasti zneškodňování odpadních vod a podmínky jejich použití

Dosažitelné hodnoty koncentrací a účinností pro jednotlivé ukazatele znečištění při použití nejlepší dostupné technologie v oblasti zneškodňování městských odpadních vod

Kat. ČOV [EO]	Nejlepší dostupná technologie	CHSK _{Cr}			BSK ₅			NL		N-NH ₄ ⁺			N _{celk}			P _{celk}		
		koncentrace		účinnost [%]	koncentrace		účinnost [%]	koncentrace		koncentrace		účinnost [%]	koncentrace		účinnost [%]	koncentrace		účinnost [%]
		p mg/l	m mg/l		p mg/l	m mg/l		p mg/l	m mg/l	prům mg/l	m mg/l		prům mg/l	m mg/l		prům mg/l	m mg/l	
<500	Nízko až středně zatěžovaná aktivace nebo biofilmové reaktory	110	170	75	30	50	85	40	60	-	-	-	-	-	-	-	-	-
500-2 000	Nízko zatěžovaná aktivace se stabilní nitrifikací	75	140	75	22	30	85	25	30	12	20	75	-	-	-	-	-	-
2 001-10 000	Nízko zatěžovaná aktivace se stabilní nitrifikací a se simultánním srážením fosforu + mikrosíta či jiná filtrace	70	120	80	18	25	90	20	30	8	15	80	-	-	-	2	5	75
10 001-100 000	Nízko zatěžovaná aktivace s odstraňováním nutrientů +terciární stupeň včetně srážení fosforu eventuelně dávkování externího substrátu	60	100	80	14	20	90	18	25	-	-	-	14	25	70	1,5	3	80
>100 000	Nízko zatěžovaná aktivace s odstraňováním nutrientů + terciární stupeň včetně srážení fosforu, dávkování externího substrátu	55	90	85	10	15	95	14	20	-	-	-	10	16	75	0,7	2	85

- Ovlivňují-li vypouštěné odpadní vody úsek lososových nebo kaprových vod, vodárenské nádrže nebo jiné zdroje povrchových vod, které jsou využívány nebo se předpokládá jejich využití jako zdroje pitné vody, nebo úsek povrchových vod využívaných ke koupání, použije vodoprávní úřad pro výpočet emisních limitů hodnoty přípustného znečištění těchto vod uvedené v tabulkách 1a až 1c přílohy č. 3 k tomuto nařízení (Ukazatele vyjadřující stav povrchové vody, normy environmentální kvality a požadavky na užívání vod).

Kromě emisních standardů stanoví vodoprávní úřad v povolení k vypuštění odpadních vod také minimální četnost sledování a typ vzorku pro zjištění objemu vypouštěných odpadních vod a míry jejich znečištění. Náležitosti stanovení četnosti sledování uvádí příloha č. 4 tohoto nařízení.

Vypouštění odpadních vod z jednotlivých rodinných domů a staveb pro rodinnou rekreaci a jiných staveb obdobné velikosti

Při povolování vypouštění odpadních vod do vod povrchových z jednotlivých rodinných domů a staveb pro rodinnou rekreaci a jiných staveb obdobné velikosti postupuje vodoprávní úřad podle tohoto nařízení přiměřeně.

Minimální požadavky na kategorii výrobku označovaného CE (Evropská certifikace – viz níže), který je podstatnou součástí vodních děl ohlášených podle § 15a vodního zákona, včetně minimální přípustné účinnosti čištění v procentech jsou uvedeny v tabulce 1c přílohy č. 1 k tomuto nařízení.

Tabulka 1c: Minimální účinnost čištění pro kategorie výrobků označovaných CE v procentech

Kategorie výrobku označovaného CE	CHSK _{Cr}	BSK ₅	N-NH ₄ ⁺	N _{celk}	P _{celk}
I	70	80	-	-	-
II	75	85	75	-	-
III	75	85	80	50	80

Označení výrobku CE:

Domovní čistírna odpadních vod je certifikovaná podle nařízení Evropského parlamentu a Rady 305/2011 ze dne 9. března 2011, kterým se stanoví harmonizované podmínky pro uvádění stavebních výrobků na trh a kterým se zrušuje směrnice Rady 89/106/EHS, a podle ČSN EN 12566-3+A2 Malé čistírny odpadních vod do 50 ekvivalentních obyvatel - Část 3: Balené a/nebo na místě montované domovní čistírny odpadních vod (dále jen „DČOV“).

Kategorie I - DČOV určené pro obvyklé vypouštění do vod povrchových. S DČOV kategorie I se uvažuje jako s obvyklým řešením pro většinu lokalit, ve kterých se využití DČOV předpokládá, a to zejména tam, kde se prokáže, že použitím zařízení této kategorie nebudou překročeny normy environmentální kvality uvedené v příloze č. 3 k tomuto nařízení. Příslušným certifikátem dle ČSN EN 12566-3 je doložena požadovaná úroveň odstranění uhlíkatého znečištění.

Kategorie II - DČOV, u nichž je vyšší účinnost odstranění uhlíkatého znečištění a stabilní nitrifikace nutná vzhledem ke zvýšené ochraně povrchových vod, zejména tam, kde zvýšený obsah amoniaku může působit toxicky na vodní ekosystémy a tam, kde malá vodnost toku nezaručuje dosažení norem environmentální kvality a požadavků na užívání vod uvedených v příloze č. 3 k tomuto nařízení. DČOV musí garantovat při navrhovaném zatížení dostatečné aerobní stáří kalu, tj. větší objem aktivace ve srovnání s kategorií I nebo jiný konstrukční prvek zaručující zvýšení koncentrace vhodných mikroorganismů v systému např. nosič biomasy apod.

Kategorie III - DČOV, u nichž je vyšší účinnost nitrifikace, částečné odstraňování dusíku denitrifikací a odstranění fosforu nutné z důvodu vypouštění do vod povrchových s přísnějšími požadavky z důvodu

užívání vod pro vodárenské účely apod. Jedná se nejčastěji o DČOV kategorie II, doplněné např. membránovou filtrací nebo jiným dalším stupněm čištění - chemickým srážením, filtrací (pískový filtr, zemní filtr), sorpcí apod. Tyto DČOV musí být vybaveny odděleným prostorem pro akumulaci kalu. Vzhledem k nutnosti odstraňování P_{celk} a amoniaku, mají tyto DČOV přísnější limity než čistírny do 500 EO.

1.1.3 Nařízení vlády č. 57/2016 Sb. nařízení vlády o ukazatelích a hodnotách přípustného znečištění odpadních vod a náležitostech povolení k vypouštění odpadních vod do vod podzemních

Vyhláška uvádí v příloze č. 1 emisní standardy ukazatelů přípustného znečištění odpadních vod vypouštěných do podzemních vod a v příloze 2 klasifikaci výrobku označovaného CE, který je podstatnou součástí vodních děl ohlášených podle § 15a vodního zákona (ohlášení vodních děl a vodohospodářských úprav)

Příloha č. 1 k nařízení vlády č. 57/2016 Sb.

Ukazatele a emisní standardy přípustného znečištění odpadních vod vypouštěných do vod podzemních

Tabulka 1 A: Ukazatele a emisní standardy pro odpadní vody vypouštěné z jednotlivých staveb pro bydlení a rodinnou rekreaci:

Velikostní kategorie (EO)*	"m" ^{***} (mg/l)				
	CHSK _{Cr}	BSK ₅	N-NH ₄ ⁺	NL	N _{celk}
< 10	150	40	20	30	x
10 - 50	150	40	x	30	30
> 50	130	30	x	30	20

Tabulka 1 B: Ukazatele a emisní standardy pro odpadní vody vypouštěné z jednotlivých staveb poskytující ubytovací služby:

"m" ^{***} (mg/l)				
CHSK _{Cr}	BSK ₅	NL	P _{celk}	N _{celk}
130	30	30	8	20

Tabulka 1 C: Ukazatele a emisní standardy mikrobiologického znečištění pro odpadní vody vypouštěné z jednotlivých staveb pro bydlení a rodinnou rekreaci a z jednotlivých staveb poskytujících ubytovací služby:

"m" ^{***} (KTJ/100 ml)	
Escherichia coli	Enterokoky
150	100

Vysvětlivky:

* Počet ekvivalentních obyvatel (EO) se pro účel zařazení čistícího zařízení do velikostní kategorie vypočítá z bilance v ukazateli BSK₅ v kg za kalendářní rok na přítoku do čistícího zařízení vydělený koeficientem 18,7. Není-li znám údaj o množství znečištění na přítoku, lze pro zařazení čistícího zařízení do velikostní kategorie použít projektovanou kapacitu čistícího zařízení. Projektovaná kapacita musí být dostatečná pro zajištění náležitého vyčištění odpadních vod při maximálním předpokládaném zatížení čistícího zařízení.

** „m“ je nepřekročitelná hodnota ukazatele znečištění odpadních vod vypouštěných do vod podzemních vyjádřená v koncentraci v mg/l.

*** „m“ je nepřekročitelná hodnota ukazatele znečištění odpadních vod vypouštěných do vod podzemních vyjádřená v KTJ (kolonie tvořících jednotek)/100 ml. Tento ukazatel stanovuje vodoprávní úřad v případě, kdy z vyjádření osoby s odbornou způsobilostí⁴⁾ vyplýne nutná limitace mikrobiologického znečištění.

Příloha č. 2 k nařízení vlády č. 57/2016 Sb.

Klasifikace výrobku označovaného CE

Klasifikace výrobku	CHSK _{Cr} (%)	BSK ₅ (%)	N _{celk} (%)	P _{celk} (%)
Domovní čistírna odpadních vod - PZV	90	95	50	40

Vysvětlivky:

Domovní čistírna odpadních vod - PZV je certifikována podle nařízení Evropského parlamentu a Rady č. 305/2011 Sb. ze dne 9. března 2011, kterým se stanoví harmonizované podmínky pro uvádění stavebních výrobků na trh a kterým se zrušuje směrnice Rady 89/106/EHS, a podle ČSN EN 12566-3+A2 Malé čistírny odpadních vod do 50 ekvivalentních obyvatel - Část 3: Balené a/nebo na místě montované domovní čistírny odpadních vod, a podle ČSN EN 12566-6: Malé čistírny odpadních vod do 50 ekvivalentních obyvatel - Část 6: Prefabrikované čistírny pro dočištění odpadních vod ze septiků. Účinnosti odstraňovaného znečištění u jednotlivých ukazatelů jsou uvedeny v %.

1.1.4 Zákon č. 274/2001 Sb., Zákon o vodovodech a kanalizacích pro veřejnou potřebu a o změně některých zákonů (zákon o vodovodech a kanalizacích)

Tento zákon upravuje některé vztahy vznikající při rozvoji, výstavbě a provozu vodovodů a kanalizací sloužících veřejné potřebě (dále jen "vodovody a kanalizace"), přípojek na ně, jakož i působnost orgánů územních samosprávných celků a správních úřadů na tomto úseku.

Koncepci odkanalizování a čištění odpadních vod zpracovává tzv. plán rozvoje vodovodů a kanalizací. Plány rozvoje vodovodů a kanalizací území krajů České republiky (PRVKÚK) jsou základním prvkem plánování v oboru vodovodů a kanalizací. Obsahují koncepci řešení zásobování pitnou vodou, včetně vymezení zdrojů povrchových a podzemních vod, uvažovaných pro účely úpravy na pitnou vodu, a koncepci odkanalizování a čištění odpadních vod v daném územním celku, přičemž navržené koncepce musí být hospodárné. PRVKÚK obsahují identifikační, demografické a bilanční údaje, technická a ekonomická řešení.

Náležitosti zpracování plánu rozvoje vodovodů a kanalizací kraje a území státu jsou uvedeny v § 4 tohoto zákona:

Kraj v samostatné působnosti zajišťuje zpracování a schvaluje plán rozvoje vodovodů a kanalizací (dále jen „plán rozvoje“) pro své území. Plán rozvoje obsahuje koncepci řešení zásobování pitnou vodou, včetně vymezení zdrojů povrchových a podzemních vod, uvažovaných pro účely úpravy na pitnou vodu, a koncepci odkanalizování a čištění odpadních vod na území daného kraje. Plán rozvoje musí být hospodárný a musí obsahovat technicky nejvhodnější řešení a vazby k plánu rozvoje pro území sousedících krajů.

Kraj v samostatné působnosti průběžně aktualizuje a schvaluje plán rozvoje pro své území.

Při zpracování návrhu plánu rozvoje pro území kraje a při zpracování jeho aktualizací se vychází z politiky územního rozvoje, územního rozvojového plánu a ze zásad územního rozvoje příslušného kraje, z národních plánů povodí a z plánů pro sucho zpracovaných podle zákona o vodách, pokud jsou pro dané území zpracovány a schváleny.

Při zpracování aktualizací plánu rozvoje se vychází z návrhů změn plánu rozvoje vodovodů a kanalizací předkládaných krajskému úřadu obcemi.

Návrh plánu rozvoje i jeho aktualizaci před schválením kraj projedná s obcemi, vlastníky a provozovateli vodovodů a kanalizací v území, jehož se plán rozvoje týká, s Ministerstvem zemědělství (dále jen „ministerstvo“), s dotčeným orgánem územního plánování, s příslušným správcem povodí a s příslušným vodoprávním úřadem. Krajský úřad návrh plánu rozvoje a jeho aktualizace projedná také s krajskými úřady ostatních krajů, jejichž území se nachází ve stejném povodí. Od projednání se upouští v případech, kdy se jedná o doplnění aktuálního stavu zásobování pitnou vodou, odvádění odpadních vod a jejich čištění.

Plán rozvoje je podkladem pro zpracování politiky územního rozvoje a územně plánovací dokumentace a plánu dílčího povodí podle zákona o vodách, pro činnost vodoprávního úřadu, stavebního úřadu a pro činnost obce a kraje v samostatné i přenesené působnosti.

Plán rozvoje je zpracováván také pro území státu. Tento plán obsahuje aktuální plány rozvoje pro území krajů se stanovisky k aktualizacím a souhrnné údaje z krajských plánů včetně vodovodů a kanalizací, které svým rozsahem překračují působnost krajů.

Obecné technické požadavky na výstavbu kanalizací

Kanalizace musí být navrženy a provedeny tak, aby negativně neovlivnily životní prostředí, aby byla zabezpečena dostatečná kapacita pro odvádění a čištění odpadních vod z odkanalizovaného území a aby bylo zabezpečeno nepřetržité odvádění odpadních vod od odběratelů této služby. Současně musí být zajištěno, aby bylo omezováno znečišťování recipientů způsobované dešťovými přívaly. Kanalizace musí být provedeny jako vodotěsné konstrukce, musí být chráněny proti zamrznutí a proti poškození vnějšími vlivy. Další požadavky na čištění odpadních vod včetně požadavků na projektovou dokumentaci, výstavbu a provoz kanalizací a čistíren odpadních vod stanoví prováděcí právní předpis.

1.1.5 Vyhláška č. 428/2001 Sb., Vyhláška Ministerstva zemědělství, kterou se provádí zákon č. 274/2001 Sb., o vodovodech a kanalizacích pro veřejnou potřebu a o změně některých zákonů (zákon o vodovodech a kanalizacích), **novelizace z června 2021 (Vyhláška č. 244/2021 Sb.)**

Tato vyhláška mimo jiné upravuje

- rozsah a způsob zpracování plánu rozvoje vodovodů a kanalizací a stanovenou elektronickou podobu, formát a obsah předávaných aktualizací plánu rozvoje,
 - způsob a obsah vedení majetkové evidence vodovodů a kanalizací, jejich provozní evidence a evidence vybraných údajů o vodovodech a kanalizacích, včetně způsobu předávání vybraných údajů z majetkové a provozní evidence vodovodů a kanalizací,
 - požadavky na čištění odpadních vod, požadavky na projektovou dokumentaci k čištění odpadních vod, požadavky na výstavbu a provoz čistíren odpadních vod a požadavky na jejich projektovou dokumentaci a požadavky na výstavbu a provoz stokové sítě, ukazatele jakosti surové vody odebírané z povrchových vodních zdrojů nebo z podzemních vodních zdrojů pro účely úpravy na vodu pitnou,
 - náležitosti kanalizačního řádu a požadavky na rozbor vzorků odpadních vod,
 - způsob výpočtu množství vypouštěných odpadních a srážkových vod do kanalizace bez měření,
 - obsah a využití technických auditů a bližší podmínky pro zápis odborně způsobilé fyzické osoby do seznamu technických auditorů.
- a dále:
- požadavky na návrhové průtoky a poměry ředění odlehčovacích komor § 19 odst. 7
 - posouzení stávajících odlehčovacích komor po připojení nové části kanalizace § 19 odst. 11
 - zásady provozu a údržby odlehčovacích komor § 19a

Novela vyhlášky z června 2021 zavádí povinnost postupovat při stanovení návrhových průtoků a poměru ředění odpadních vod dle české technické normy ČSN 75 6262 Odlehčovací komory.

Přesné znění:

V § 19 odstavce 7 zní:

„(7) U jednotné stokové sítě musí odlehčovací komory spolehlivě rozdělit návrhový přítok odpadních vod v poměru podle hydrotechnického výpočtu a bezpečně převést návrhový průtok do čistírny odpadních vod. Při stanovení návrhových průtoků a poměru ředění odpadních vod se postupuje podle čl. 4.1.5. a 4.1.6. české technické normy ČSN 75 6262 Odlehčovací komory. Vodoprávní úřad může v rámci řízení o povolení nebo změně stavby jednotné kanalizace v individuálních odůvodněných případech rozhodnout o posouzení odlehčovací komory podle požadavků uvedených v čl. 5 české technické normy ČSN 75 6262 a na základě výsledků požadovat jiný poměr ředění odpadních vod nebo jiné technické řešení odlehčování.“

V § 19 se za odstavec 7 vkládá nový odstavec 8, který zní:

„(8) Při stanovení hodnot návrhových průtoků u nově navrhovaných odlehčovacích komor a při posouzení stávajících odlehčovacích komor se postupuje podle tabulky č. 2 české technické normy ČSN 75 6262.“

1.1.6 Zákon č. 76/2002 Sb., Zákon o integrované prevenci a o omezování znečištění, o integrovaném registru znečišťování a o změně některých zákonů (zákon o integrované prevenci)

Integrovaná prevence a omezování znečištění (Integrated Pollution Prevention and Control – IPPC) je pokročilým způsobem regulace průmyslových a zemědělských činností ve vztahu k životnímu prostředí. Hlavní důraz je kladen na preventivní přístup, kdy se zabráňuje znečištění již před jeho vznikem volbou vhodných výrobních postupů, čímž dochází k úspoře nákladů na koncové technologie, spotřebovávané suroviny a energii.

Vyššího stupně ochrany životního prostředí je dosahováno použitím tzv. nejlepších dostupných technik (BAT), které představují výrobní postupy nejvíce šetrné k životnímu prostředí, které jsou aplikovatelné za standardních technických a ekonomických podmínek.

Praktickou aplikací principu IPPC je integrované povolování průmyslových a zemědělských zařízení. Pro získání integrovaného povolení musí právnická nebo fyzická osoba podnikající, provozující průmyslovou nebo zemědělskou činnost vymezenou v příloze č. 1 zákona č. 76/2002 Sb., o integrované prevenci, předložit příslušnou žádost na krajský úřad, který povolení vydává (v případě zařízení s vlivem na životní prostředí okolních států vydává povolení Ministerstvo životního prostředí). Integrované povolení nahrazuje většinu složkových povolení (např. v oblasti ochrany ovzduší, vod a nakládání s odpady).

Obecně můžeme říci, že integrované povolení musí ze zákona získat velké průmyslové podniky - chemičky, spalovny, papírný a velké potravinářské, nebo zemědělské podniky.

Účelem zákona je, v souladu s právem Evropské unie, dosáhnout vysoké úrovně ochrany životního prostředí jako celku uplatněním integrované prevence a omezování znečištění vznikajícího činnostmi uvedenými v příloze č. 1 k tomuto zákonu (pro kategorie zařízení energetika, chemický průmysl, nakládání s odpady – skládky, ostatní zařízení jako průmyslové závody na výrobu papíru, dřevoupravu, úpravu kožešin, jatka, výroby potravin a krmiv, kafilérie, výroby s používáním organických rozpouštědel, zařízení na výrobu uhlíku).

Příloha č. 2 k tomuto zákonu pak uvádí seznam hlavních látek pro stanovování emisních limitů, mezi nimiž jsou také uvedeny organické sloučeniny fosforu.

Systém výměny informací o nejlepších dostupných technikách

V rámci systému výměny informací Ministerstvo životního prostředí, Ministerstvo průmyslu a obchodu, Ministerstvo zemědělství k jednotlivým kategoriím činností uvedeným v příloze č. 1 k tomuto zákonu a průřezovým oblastem podle své působnosti zajišťují

- zřízení a činnost technických pracovních skupin,
- překlady relevantních dokumentů Evropské unie k nejlepším dostupným technikám,
- informování orgánů veřejné správy, provozovatelů zařízení a veřejnosti o nejlepších dostupných technikách a nově vznikajících technikách.

Technické pracovní skupiny se ve své činnosti zaměřují především na:

- sledování nejlepších dostupných technik v příslušné oblasti v České republice a na úrovni Evropské unie,
- přípravu podkladů k závěrům o nejlepších dostupných technikách a referenčním dokumentům o nejlepších dostupných technikách,

- poskytování podkladů pro přípravu pozice České republiky při vyjednávání na úrovni Evropské unie,
- hodnocení odborné kvality překladů závěrů o nejlepších dostupných technikách před jejich zveřejněním,
- sledování vývoje nově vznikajících technik.

Ministerstvo průmyslu a obchodu a Ministerstvo zemědělství v oblastech své působnosti podle tohoto zákona podporují vývoj a uplatňování nově vznikajících technik, zejména nově vznikajících technik popsanych v referenčních dokumentech o nejlepších dostupných technikách.

Vymezení pojmů

Pro účely tohoto zákona se rozumí nejlepšími dostupnými technikami nejúčinnější a nejpokročilejší stadiem vývoje technologií a způsobů jejich provozování, které ukazují praktickou vhodnost určitých technik jako základu pro stanovení emisních limitů a dalších závazných podmínek provozu zařízení, jejichž smyslem je předejít vzniku emisí, nebo, pokud to není možné, omezit emise a jejich nepříznivé dopady na životní prostředí jako celek, přičemž

- technikami se rozumí jak použitá technologie, tak způsob, jakým je zařízení navrženo, vybudováno, provozováno, udržováno a vyřazováno z provozu,
- dostupnými technikami se rozumí techniky vyvinuté v měřítku umožňujícím zavedení v příslušném průmyslovém odvětví za ekonomicky a technicky přijatelných podmínek s ohledem na náklady a přínosy, pokud jsou provozovateli zařízení za rozumných podmínek dostupné bez ohledu na to, zda jsou používány nebo vyráběny v České republice,
- nejlepšími se rozumí nejúčinnější techniky z hlediska dosažení vysoké úrovně ochrany životního prostředí jako celku;

při určování nejlepší dostupné techniky se přihlíží k hlediskům uvedeným v příloze č. 3 k tomuto zákonu, (což jsou hlediska jako použití nízkoodpadové technologie, podpora a zhodnocování a recyklace látek, spotřeba a druh surovin, požadavek prevence havárií atd.)

IRZ

ČR se vstupem do EU a podpisem významných mezinárodních dokumentů zavázala plnit povinnosti v oblasti životního prostředí, které z těchto mezinárodních aktů vyplývají. Jedná se zejména o shromažďování a šíření informací o životním prostředí, umožnění svobodného přístupu veřejnosti k těmto informacím a tvorbu registru úniků a přenosů znečišťujících látek.

Jako veřejně přístupný informační systém emisí a přenosů znečišťujících látek v ČR byl tedy založen Integrovaný registr znečišťování životního prostředí (IRZ).

Problematiku IRZ řeší zákon č. 25/2008 Sb., o integrovaném registru znečišťování a integrovaném systému plnění ohlašovacích povinností v oblasti životního prostředí a změně některých zákonů, a prováděcí nařízení vlády č. 145/2008 Sb., kterým se stanoví seznam znečišťujících látek a prahových hodnot a údaje požadované pro ohlašování do integrovaného registru znečišťování životního prostředí. Rozsah požadovaných údajů ohlašovaných do IRZ vymezuje příloha č. 3 výše uvedeného NV č. 145/2008 Sb. Jedná se o výčet údajů, které musí povinné subjekty ohlásit MŽP.

Integrovaný registr znečišťování životního prostředí je databází údajů o únicích vybraných znečišťujících látek (do ovzduší, vody, půdy), přenosech znečišťujících látek v odpadech a odpadních vodách a přenosech množství odpadů, které jsou každoročně ohlašovány za jednotlivé provozovny na základě splnění kritérií stanovených příslušnými právními předpisy.

1.1.7 Zákon č. 25/2008 Sb., Zákon o integrovaném registru znečišťování životního prostředí a integrovaném systému plnění ohlašovacích povinností v oblasti životního prostředí a o změně některých zákonů

Tento zákon upravuje v návaznosti na přímo použitelný předpis Evropských společenství integrovaný registr znečišťování životního prostředí (dále jen "integrovaný registr znečišťování") ve formě veřejně přístupného informačního systému úniků a přenosů znečišťujících látek, jehož výstupy jsou součástí registru úniků a přenosů znečišťujících látek na úrovni Evropských společenství.

Integrovaný registr znečišťování je veřejně přístupný informační systém veřejné správy. Správcem integrovaného registru znečišťování je Ministerstvo životního prostředí.

Dle tohoto zákona patří mezi provozovatele, kterým je uložena ohlašovací povinnost:

- čištění městských odpadních vod o kapacitě od 50 000 ekvivalentních obyvatel do 100 000 ekvivalentních obyvatel

1.1.8 Nařízení vlády č. 145/2008 Sb., Nařízení vlády, kterým se stanoví seznam znečišťujících látek a prahových hodnot a údaje požadované pro ohlašování do integrovaného registru znečišťování životního prostředí

Seznam znečišťujících látek

Znečišťující látky a prahové hodnoty pro ohlašování úniků látek do integrovaného registru znečišťování jsou uvedeny v příloze č. 1 k tomuto nařízení.

Znečišťující látky a prahové hodnoty pro ohlašování přenosů znečišťujících látek v odpadech, které vznikají přímo nebo v přímé souvislosti s činností provozovaných zařízení, do integrovaného registru znečišťování, jsou uvedeny v příloze č. 2 k tomuto nařízení.

1.2 Problematika kanalizačních řádů – odlehčovací komory

Problém vnosu živin do povodí

Z odlehčovacích komor jsou do povodí vodních nádrží vnášeny významné látkové toky celkového i fosforečnanového fosforu. V řádu jednotek až desítek kg na jednu srážkovou epizodu. Epizodní vnos fosforu se pak projevuje jako důležitý až rozhodující eutrofizační faktor pro vodní nádrže, zejména dojde-li k němu ve vegetační sezóně - projeví se masivním rozvojem sinic. Kromě toho jde o epizodní jev, takže vzniklá látková vlna není v naprosté většině případů zachycena ani provozním monitoringem správce povodí. Vysoké investice do VH infrastruktury (odkanalizování a ČOV) se tak nemusí dostatečně efektivně promítnout do zlepšení jakosti vody či napomoci dosažení dobrého ekologického stavu či dobrého ekologického potenciálu v tekoucích i stojatých vodách.

Vývoj legislativy související s provozem odlehčovacích komor

Novelizace zákona 254/2001 Sb. (vodní zákon) z roku 2018, definuje dle § 38 odst. 3, že „Odvádí-li se odpadní voda a **srážková voda společně jednotnou kanalizací, stává se srážková voda vtokem do této kanalizace vodou odpadní**“.

§ 8 téhož zákona definuje situace, kdy je zapotřebí žádat vodoprávní úřad o povolení nakládání s povrchovými či podzemními vodami. V odstavci 3 téhož paragrafu jsou uvedeny výjimky, kdy povolení k nakládání s vodami není třeba. Odlehčovacích komor se týká písmeno g), které uvádí, že tato výjimka (není třeba povolení k nakládání s vodami) platí **k vypuštění odpadních vod z odlehčovacích komor, chránících stoky jednotné kanalizace před hydraulickým přetížením, do vod povrchových.**

V roce 2020 dochází k významné změně. Vodní zákon byl znovu novelizován, schválen byl Poslaneckou sněmovnou dne 1. 12. Dne 10. 12 byl odeslán k publikaci ve Sbírce zákonů.

V novele Vodního zákona, který platí od 1. 2. 2021 se mění právě citace týkající se výjimky z povolení k nakládání s vodami u odlehčovacích komor, a to následovně:

V § 8 odst. 3 písm. g) se slova „ , chránících stoky jednotné kanalizace před hydraulickým přetížením,“ zrušují.

Z této změny vyplývá, že v novele Vodního zákona (zákon č. 544/2020 Sb.) platné od 1. 2. 2021 je tato výjimka, kdy není zapotřebí povolení vodoprávního úřadu k nakládání s vodami, definována následovně:

§ 8, odst. 3, písmeno g) k vypuštění odpadních vod z odlehčovacích komor do vod povrchových

Tudíž, výjimka se bude týkat všech odlehčovacích komor na kanalizačním řádu. Tato změna je krokem zpět, kdy opět **místo původně plánovaného zpřísnění podmínek dochází ještě k většímu uvolnění, které bude mít negativní dopad na kvalitu povrchových vod.**

Na výjimku z žádosti o povolení k nakládání s vodami navazuje § 89b Osvobození od poplatku, písmeno f), který říká, že od poplatku za vypouštění odpadních vod do vod povrchových se osvobozuje vypouštění odpadních vod z odlehčovacích komor jednotné kanalizace odpadních vod z odlehčovacích komor jednotné kanalizace splňujících technické požadavky pro jejich stavbu a provoz stanovené právním předpisem, kterým se provádí zákon o vodovodech a kanalizacích.

§ 89c Osvobození od dílčích poplatků pak uvádí další podmínky osvobození od poplatku, a to v případě, že objem vypouštěných vod nepřekračuje 100 000 m³ a zároveň není překročen současně hmotnostní a koncentrační limit dle přílohy č. 2. Tudíž zpoplatnění podléhají pouze takové případy vypouštění odpadních vod, kdy je překročen současně hmotnostní i koncentrační limit.

Zásady technického posuzování odlehčovacích komor postihují následující normy:

- ČSN EN 752 (756110) Odvodňovací systémy vně budov - norma stanovuje cíle pro odvodňovací systémy vně budov, dále funkční požadavky k dosažení těchto cílů, jakož i zásady strategie a politiky (postupů) vztažených na plánování, navrhování, provádění, obsluhu, údržbu a sanaci.

- ČSN EN 16933-2 - Odvodňovací a stokové systémy vně budov - Navrhování - Část 2: Hydraulický návrh - norma specifikuje požadavky pro navrhování odvodňovacích a stokových systémů vně budov. Tato norma je použitelná pro odvodňovací a stokové systémy od místa, kde odpadní vody opouštějí objekt, vnější dešťová odpadní potrubí nebo odvodňované zpevněné plochy, k místu, kde jsou odpadní vody vyústěny do čistírny odpadních vod nebo vodního recipientu. Tento dokument specifikuje požadavky pro hydraulický návrh odvodňovacích a stokových systémů a pro hodnocení kapacity stávajících odvodňovacích a stokových systémů.
- ČSN 75 6262 – Odlehčovací komory - norma řeší návrh, posouzení a provozování odlehčovacích komor jednotných stokových sítí urbanizovaných povodí. V normě jsou uvedeny nutné kroky při návrhu nových odlehčovacích komor a při posuzování stávajících odlehčovacích komor a detailně vysvětleny jednotlivé dílčí úlohy, zahrnující předběžné stanovení návrhových průtoků, posouzení vlivů odlehčených vod na vodní recipienty kombinovaným emisně-imisním přístupem pro rozhodnutí, zda je zapotřebí navrhnout opatření snižující tyto vlivy.
- TNV 75 6925 – Obsluha a údržba stok, § 19a vyhlášky 428/2001 Sb. odstavce 1), který uvádí, že provozovatel vede evidenci kontrol a údržby odlehčovacích komor a jejich technologického vybavení. Při provozu a údržbě odlehčovacích komor se postupuje v souladu s postupy uvedenými v odvětvové technické normě TNV 75 6925 Obsluha a údržba stok.

Obecné zásady posuzování OK jsou definovány v ČSN EN 16933-2, která zdůrazňuje respektování místních podmínek při posuzování přípustných vyústění a vlivu odlehčovacích komor na vodní recipient a uvádí: „Přípustné vypouštění a vliv odlehčovacích komor na vodní recipienty závisí na místních podmínkách. Požadavky obvykle stanovují národní nebo místní předpisy nebo příslušný úřad. Je nezbytné zohlednit umístění odlehčovacích komor, zatížení znečištěním, dobu trvání a četnost vypouštění, koncentraci znečištění a hydrobiologický stres. Hlavním cílem navrhování odlehčovací komory je proto ochrana vodního recipientu, aniž by tím bylo způsobeno hydraulické přetížení stoky nebo snížená účinnost čištění čistírny situované po proudu.“

Podle ČSN EN 752 platí, že: „Hodnocení vlivů na životní prostředí se musí týkat jak krátkodobých, tak dlouhodobých kumulativních vlivů. Krátkodobé vlivy mohou zahrnovat koncentraci rozpuštěného kyslíku, akutní toxicitu a hydrobiologický stres.“ A dále: „Znečištění přiváděná z odlehčovacích komor a čistíren do vodního recipientu je třeba posuzovat společně.“

ČSN 75 6262 poskytuje konkrétní technické postupy posuzování a číselné hodnoty emisních a imisních kritérií. Jedná se o ukazatele chronického zatížení a akutních hydraulických a látkových vlivů přepadů z OK na vodní recipienty. Použitý postup posuzování zohledňuje působení celého systému městského odvodnění (nebo jeho samostatné části) na vodní recipienty v dané lokalitě, tzn. zohledňuje případné zaústění z více OK do jednoho vodního recipientu.

V normě jsou uvedeny nutné kroky při návrhu nových odlehčovacích komor a při posuzování stávajících odlehčovacích komor a detailně vysvětleny jednotlivé dílčí úlohy, zahrnující předběžné stanovení návrhových průtoků, posouzení vlivů odlehčených vod na vodní recipienty kombinovaným emisně-imisním přístupem pro rozhodnutí, zda je zapotřebí navrhnout opatření snižující tyto vlivy. Norma uvádí též kritéria pro výběr typu odlehčovacího objektu a u jednotlivých typů specifikuje doporučené podmínky jejich použití a seznamuje s hydrotechnickými výpočty. Popsána jsou škrťací zařízení vhodná pro regulaci a ovládání odtoku z odlehčovacích komor včetně doporučených podmínek jejich použití a výpočetních vztahů. Samostatné kapitoly se věnují mechanickému předčištění přepadů a jeho správnému provedení a zásadám provozu a údržby. Norma uvádí také doporučení pro správné provedení monitoringu objektů.

Norma je založena na využívání metodických přístupů, které odpovídají současnému stavu znalostí a techniky, kterými jsou simulace srážko-odtokových procesů v urbanizovaném povodí, monitoring v urbanizovaném povodí a modelování objektů (matematické nebo fyzikální). Zároveň jsou respektována specifika malých lokalit, pro něž by tyto metody mohly být finančně neúnosné, a pro něž je doporučen jednoduchý postup posouzení založený na racionální metodě a

směšovacích rovnicích využívající běžně dostupná data.

Účelem normy je především nastavení dobré praxe při návrhu a posuzování OK (resp. všech nárazových zaústění srážkových vod do vodních toků) a bezpečná identifikace problematických OK, tak aby opatření byla cílena správně a ekonomicky na identifikovaný problém.

Návrh na úpravu či doplnění příslušných právních předpisů:

Popis opatření dle katalogového listu KOM_08 – Zpoplatnění vypouštění z odlehčovacích komor

Úprava novely Vodního zákona s cílem zavést opět zpoplatnění vypouštění z odlehčovacích komor jako motivační prostředek k realizaci opatření. Současná novela Vodního zákona je krokem zpět, jelikož povoluje výjimku, kdy není zapotřebí žádat o povolení k nakládání s vodami pro všechny odlehčovací komory.

Novelou vyhlášky č. 428/2001 Sb. došlo k zezávaznaní normy ČSN 75 6262 Odlehčovací komory. Novela je v platnosti od 1.7.2021.

1.3 Možnosti nastavení přísnějších emisních limitů – zpřísnění požadavků na čištění komunálních odpadních vod

Možnosti nastavení přísnějších emisních limitů dává již v současné době ustanovení § 38 odst. 12 vodního zákona, které uvádí, že vodoprávní úřad může v povolení k vypouštění odpadních vod stanovit přísnější emisní limity, než jsou emisní limity stanovené podle odstavce 10, pokud se jedná o zdroje povrchových vod využívaných k pitným účelům, povrchové vody ke koupání a o podporu života ryb.

Takto stanovené emisní limity zároveň nesmí být přísnější, než hodnoty dosažitelné při použití nejlepších dostupných technologií v oblasti zneškodňování odpadních vod (viz příloha č. 7 nařízení vlády č. 401/2015 Sb., o ukazatelích a hodnotách přípustného znečištění povrchových vod a odpadních vod, náležitostech povolení k vypouštění odpadních vod do vod povrchových a do kanalizací a o citlivých oblastech.). Tyto hodnoty jsou v současné době již zcela nevyhovující vzhledem k technologickým možnostem čištění a zejména odstraňování fosforu, který je zásadním prvkem z pohledu eutrofizace a zároveň nejčastější příčinou nedosažení dobrého stavu vodních útvarů v ČR.

Pokud má dojít v budoucnosti ke zlepšení stavu povrchových vod v oblasti vnosu celkového fosforu do vodního prostředí, bude nezbytné provést novelu vodního zákona a nařízení vlády č. 401/2015 Sb., zohledňující aktuální stav poznání v ČR i ve světě (mj. v oblasti emisních standardů a BAT). Další podmínkou je zavedení zohlednění konkrétních cílů ochrany vod jako složky životního prostředí definovaných v jednotlivých dílčích plánech povodí.

Návrh na úpravu či doplnění příslušných právních předpisů:

Úprava vodního zákona

§ 12 vodního zákona uvádí podmínky změn a zrušení povolení k nakládání s vodami. Vodoprávní úřad povolení k nakládání s vodami může změnit nebo zrušit, je-li to nezbytné, např. k dosažení cílů ochrany vod přijatých v plánu povodí (§ 24 Plány povodí a § 26 Programy opatření). Navrhuje se zvážit doplnění odkazu také na přímo na § 23a Cíle ochrany vod jako složky životního prostředí.

Odůvodnění: doplnění tohoto paragrafu by bylo vhodné vzhledem k provázanosti na programy opatření (§ 26). Programy opatření jsou hlavním nástrojem k dosažení „cílů“. Realizace těchto opatření je však často finančně i časově velice náročná. Doplnění tohoto paragrafu by dalo větší oporu v naplnění požadavků

§ 38 Odpadní vody

odst. 10 definuje stanovení emisních limitů vodoprávními úřady při povolování vypouštění odpadních vod do vod povrchových či podzemních. Zde by bylo vhodné doplnit možnost stanovení požadovaných minimálních účinností odstraňování celkového fosforu vedle koncentračních limitů a sladit s následnou úpravou NV 401/2015. Zvážit doplnění cílů stanovených v plánech povodí (Cíle ochrany vod jako složky životního prostředí § 23a – provázanost s § 12)

odst. 12 definuje možnost využití přísnějších emisních limitů pro koupací vody, rybné vody a vody využívané pro pitné účely. Zde by bylo vhodné doplnit do textu kromě obecných cílů i cíle konkrétního vodního útvaru či vodních útvarů tvořících povodí nádrží definovaných § 31 a 34 stanovené v příslušném plánu povodí. Doplnit zohlednění významnosti řešeného vypouštění např. touto formou: *Vodoprávní úřad by měl vzít přitom v potaz lokální významnost vypouštěného látkového množství (význam množství látkového znečištění).*

Úprava NV 401/2015 Sb.

Stanovení emisních limitů

§ 5 odst. 1 říká, že městské odpadní vody odváděné stokovými soustavami z aglomerací nad 2 000 EO musí být čištěny minimálně na úroveň emisních standardů. Avšak pokud jsou odpadní vody vypouštěny z jednoho zdroje znečištění více výpustmi, stanoví vodoprávní úřad emisní limity pro každou z nich (problematika volných výustí). Povinnost zajištění čištění zde není. Bylo by vhodné doplnit povinnost „přiměřeně čistit“ (tento termín definovat formou limitů, např. emisní standardy) odpadní vody i obcím pod 2 000 EO, které mají veřejnou kanalizaci bez čištění. K této povinnosti stanovit přechodné období, jelikož opatření budou časově i finančně nákladná.

§ 5 odst. 2 říká:

„Vodoprávní úřad stanoví v povolení k vypouštění odpadních vod do vod povrchových emisní limity kombinovaným přístupem maximálně do výše emisních standardů uvedených v příloze č. 1 k tomuto nařízení. Vodoprávní úřad je zároveň vázán ukazateli vyjadřujícími stav povrchové vody, ukazateli a hodnotami přípustného znečištění povrchových vod, normami environmentální kvality uvedenými v přílohách č. 2 (Ukazatele vyjadřující dobrý stav povrchové vody) a 3 (Ukazatele vyjadřující stav povrchové vody, normy environmentální kvality a požadavky na užívání vod) k tomuto nařízení a hodnocením výhledového stavu.“

Kombinovaný přístup znamená způsob stanovení emisních limitů při současném nepřekročení emisních standardů na základě ukazatelů vyjadřujících stav povrchové vody, norem environmentální kvality a požadavků na užívání vod podle přílohy č. 3 k tomuto nařízení a cílového stavu povrchových vod s přihlédnutím ke specifikaci nejlepších dostupných technik ve výrobě a nejlepších dostupných technologií.

§ 6 odst. 3 pak říká:

V povolení k vypouštění městských odpadních vod do vod povrchových stanoví vodoprávní úřad emisní limity do výše emisních standardů uvedených v tabulce 1a přílohy č. 1 k tomuto nařízení **nebo** stanoví emisní limity účinností čištění podle hodnot uvedených v tabulce 1b přílohy č. 1 k tomuto nařízení. Vodoprávní úřad **stanoví** pro každý ukazatel znečištění **pouze jeden z těchto typů emisních limitů**; v jednom rozhodnutí je možno typy emisních limitů pro různé ukazatele znečištění vzájemně kombinovat.

Doporučení pro změnu je následující:

Zavést povinnost vodoprávnímu úřadu **stanovit** při povolování vypouštění městských odpadních vod **oba limity, tj. jak koncentrační, tak i minimální dosahovanou účinnost.**

Příloha č. 1, tabulky 1a a 1b

Emisní standardy upravit tak, aby odpovídaly současnému standardu (průměrné úrovni) čištění městských odpadních vod pro jednotlivé kategorie. Jedná se o přísnější emisní standardy, zavést také emisní standard pro kategorie ČOV pod 2 000 EO. Pro ostatní kategorie zvýšit požadovanou účinnost čištění u P_{celk} . Konkrétní hodnoty by měly vyjít z odborné diskuze, a to nejlépe jak z řad provozovatelů-technologů, tak také z oblastí hydrobiologů.

Příloha č. 7 (BAT)

Upravit nejlepší dostupné technologie v oblasti zneškodňování odpadních vod a podmínky jejich použití takovým způsobem, aby odpovídaly aktuálnímu stavu poznání v ČR i ve světě. Upravit v souladu s tabulkami 1a a 1b přílohy č. 1.

Popis opatření dle katalogového listu KOM_09 – Zpřísnění požadavků na čištění komunálních odpadních vod

Návrh na úpravu či doplnění právních předpisů, a to Vodního zákona a Nařízení vlády 401/2015 Sb., zohledňující aktuální stav poznání v ČR i ve světě (mj. v oblasti emisních standardů a BAT). Dalším návrhem je zavedení zohlednění konkrétních cílů ochrany vod jako složky životního prostředí definovaných v jednotlivých dílčích plánech povodí.

1.4 Nepřipojení na kanalizaci - problematika domovních ČOV

Domovní čistírny odpadních vod (dále jen „DČOV“) jsou zařízení primárně určená jako krajní řešení v odlehlých lokalitách, kde je technicky nebo ekonomicky nevhodné nebo nemožné vybudovat centrální systém veřejné kanalizace zakončený ČOV. Takovéto řešení je pak vzhledem k technickým i ekonomickým možnostem jedinou možnou variantou. Ovšem v posledních letech dochází k mnohem většímu využití DČOV, než jen za podmínek shora definovaných. V tomto případě jsou pak tímto způsobem řešeny celé obce či celé rozvojové plochy jednotlivých obcí.

Masivní aplikace DČOV jako řešení celé obce či rozvojové plochy mohou představovat místní významné zhoršení parametrů jakosti povrchové vody, zejména pak fosforu.

DČOV se povolují ve dvojitým režimu. Režim podle vodoprávního řízení s následným povolením k nakládání s povrchovými nebo podzemními vodami, nebo v případě instalace DČOV certifikované (s označením CE) je povoleno pouze ohlášením. Povolení k nakládání s povrchovými nebo podzemními vodami vyžaduje odběr vzorků akreditovanou laboratoří obvykle 2× ročně, povolení se vydává na omezenou dobu obvykle 10 let. Ohlášení vyžaduje 1× za dva roky kontrolu osoby odborně způsobilé (OOV) a odebírat vzorky odpadní vody jen dle požadavku OOV. Je platné na neomezenou dobu obvykle vymezenou dobou životnosti vodního díla. Současná praxe vychází z předpokladu, že certifikovaný výrobek má výrobcem garantované účinnosti čištění odpadních vod, i když výrobci podmiňují garantovanou účinnost správným provozováním.

DČOV mohou být financovány v rámci Národního programu Životní prostředí MŽP. V tomto případě jsou podporovány pouze DČOV nesoucí označení CE, pro které výrobce vystavil, v souladu s nařízením Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 305/2011 ze dne 9. března 2011, kterým se stanoví harmonizované podmínky pro uvádění stavebních výrobků na trh a kterým se zrušuje směrnice Rady 89/106/EHS, prohlášení o vlastnostech, jejichž účinnost čištění byla stanovena na základě zkoušky dle ČSN EN 12 566-3 a které splňují níže uvedené parametry.

Popis podporovaných aktivit dle výzvy č. 12/2019

V případě vypouštění vyčištěných odpadních vod do vod povrchových je nutné splnit parametry uvedené v následující tabulce (Tab. 1.4.a). DČOV musí zajišťovat vyšší účinnost nitrifikace a částečné odstraňování dusíku denitrifikací. Požadavek na účinnost odstraňování fosforu ($P_{celk.}$) je nutné splnit pouze v případě, že je tak uvedeno ve stanovisku příslušného správce povodí. V takovém případě musí být DČOV vybavena technologií pro chemické odstranění fosforu.

Tab. 1.4.a Vypouštění do vod povrchových – Minimální účinnost odstraňovaného znečištění u jednotlivých ukazatelů v %

CHSKCr	BSK5	N-NH4+	N _{celk.}	P _{celk.}
75	85	80	50	80

Nedílnou součástí každé DČOV musí být:

- Akumulace přitékajících odpadních vod, a to minimálně na 50 % jednodenní kapacity maximální produkce odpadních vod, na niž je DČOV projektována.
- Oddělený prostor pro akumulaci kalu.
- Technologie pro nepřetržitý vzdálený monitoring provozu DČOV (dále jen „monitorovací zařízení“), pro hlášení a evidenci poruch minimálně v rozsahu: výpadek a obnovení dodávky elektrické energie; základní elektrická funkčnost DČOV (chod dmyhadla, případně čerpadla) a funkčnost aerace. Monitorovací zařízení a na něj napojený systém musí být udržován v provozu po celou dobu udržitelnosti definovanou dále v této výzvě.
- Automatické řízení provozu DČOV v závislosti na množství přitékající odpadní vody (bez zásahu uživatele).

Tam, kde to je technicky možné, zejména pak u DČOV s režimem vypouštění vyčištěné odpadní vody do vod podzemních, musí být zajištěna akumulace vyčištěné odpadní vody s možností jejího dalšího využití např. na splachování toalet nebo závlahu. K tomuto účelu mohou být po nezbytných úpravách využity také stávající jímky. V případě využití vyčištěné odpadní vody na závlahu musí být povoleno vypouštět vyčištěné odpadní vody do vod podzemních. Povolení k vypouštění odpadních vod do vod podzemních upravuje Nařízení vlády č. 57/2016 Sb.

Doba udržitelnosti projektů podporovaných z výzvy NPŽP je 10 let. Poté se ve většině projektů předpokládá převedení majetku na majitele nemovitostí. U projektů financovaných z vlastních zdrojů jsou jednotlivé DČOV obvykle v majetku vlastníků nemovitosti ihned po uvedení do provozu.

Potenciálně zde vzniká vážný problém. Počet DČOV bude vysoký a možnost kontroly ze strany stavebních úřadů je velmi omezená. Formálně vzato půjde o individuální způsoby čištění odpadních vod, fakticky se jedná o soustředění vypouštěných odpadních vod ze sídla do jedné nebo několika výustí. Tím spíše v případech, kdy dochází k vypouštění z jedné nebo několika výustí do vodního toku. Je nutné, aby soustava DČOV byla jednoznačně definována, tím dojde k odlišení DČOV jakožto individuálního řešení od soustav. Následně je pak potřeba stanovit podmínky provozu soustav DČOV. Cílem je, aby soustava DČOV měla jasného provozovatele, který bude odpovědný vodoprávnímu úřadu i po případném vypršení doby udržitelnosti projektu. Stav jednotlivých DČOV bude pak záležitostí mezi provozovatelem soustavy a jednotlivými vlastníky. V opačném případě hrozí absence jakýchkoliv kontrol a v důsledku toho také údržby a správného provozu DČOV.

Návrh na úpravu či doplnění příslušných právních předpisů:

Popis opatření dle katalogového listu KOM 09 – Zpřísnění požadavků na povolování domovních ČOV

Návrh na úpravu či doplnění právních předpisů. Do nařízení vlády č. 401/2015 Sb. stanovit povinnost pro vodoprávní úřad, aby na základě stanoviska správce povodí, stanovil do nakládání s vodami limity pro P_{celk} a příslušné rozbory pro domovní čistírny. Právně zakotvit možnost kontroly ze strany vodoprávních úřadů. Stanovit minimální účinnost odstraňování znečištění u jednotlivých ukazatelů v %.

1.5 Hospodaření s dešťovými vodami

Cílem tohoto opatření je zvýšit vsak a retenci dešťové vody tak, aby mohlo docházet ke snížení vtoku do kanalizace (tzn. do odlehčovacích komor, čerpacích stanic a do ČOV budou přitékat menší objemy vod), k menšímu hydraulickému a statickému zatížení stok, k nižšímu opotřebování stok a ke snížení povodňových vln. Lze tedy očekávat snížení četnosti přetížení kanalizace, a tím tzv. „vyplachů“ kanalizačních stok.

Měly by se rovněž snížit splachy z povrchů a tím množství šterku a písku usazovaného ve stokovém systému a následně vyplavovaného do toků a ČOV.

Podmínky nakládání s dešťovou vodou se řídí následujícími právními předpisy:

- Zákon č. 254/2001 Sb. vodní zákon v platném znění, (§ 5 odst. 3)
- Zákon č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon), ve znění pozdějších předpisů
- Vyhláška č. 499/2006 Sb, Vyhláška o dokumentaci staveb
- Vyhláška č. 501/2006 Sb., Vyhláška o obecných požadavcích na využívání území
- Vyhláška č. 268/2009 Sb., Vyhláška o technických požadavcích na stavby

Již současná úprava stavebního zákona uvádí, že „likvidace“ dešťových vod má probíhat na pozemku majitele nemovitosti a nezatěžovat kanalizaci.

V § 20 odst. 5 vyhlášky o obecných požadavcích na využívání území se uvádí, že se stavební pozemek vždy vymezuje tak, aby na něm bylo vyřešeno mj. vsakování nebo odvádění srážkových vod ze zastavěných ploch nebo zpevněných ploch, pokud se neplánuje jejich jiné využití; přitom musí být řešeno

1. přednostně jejich vsakování, v případě jejich možného smísení se závadnými látkami umístění zařízení k jejich zachycení, není-li možné vsakování,
2. jejich zadržování a regulované odvádění oddílnou kanalizací k odvádění srážkových vod do vod povrchových, v případě jejich možného smísení se závadnými látkami umístění zařízení k jejich zachycení, nebo
3. není-li možné oddělené odvádění do vod povrchových, pak jejich regulované vypouštění do jednotné kanalizace.

Podle § 21 odst. 3 vyhlášky o obecných požadavcích na využívání území je vsakování dešťových vod na pozemcích staveb pro bydlení (jak uvádí § 20 odst. 5 této vyhlášky) splněno, jestliže poměr výměry části pozemku schopné vsakování dešťové vody k celkové výměře pozemku činí v případě:

- a) samostatně stojícího rodinného domu a stavby pro rodinnou rekreaci nejméně 0,4,
- b) řadového rodinného domu a bytového domu 0,3.

V příloze č. 5 o dokumentaci staveb je pod bodem „A.4 – Údaje o stavbě“ bod e), podle kterého se do projektové dokumentace uvádí údaje o dodržení technických požadavků na stavby. Toto je řešeno ve vyhlášce o technických požadavcích na stavby č. 268/2009 Sb., v platném znění:

Stavby, z nichž odtékají povrchové vody, vzniklé dopadem atmosférických srážek (dále jen „srážkové vody“), musí mít podle § 6 odst. 4 vyhlášky o technických požadavcích na stavby zajištěno jejich odvádění, pokud nejsou srážkové vody zadržovány pro další využití. Znečištění těchto vod závadnými látkami nebo jejich nadměrné množství se řeší vhodnými technickými opatřeními. Odvádění srážkových vod se zajišťuje přednostně zasakováním. Není-li možné zasakování, zajišťuje se jejich odvádění do povrchových vod; pokud nelze srážkové vody odvádět samostatně, odvádí se jednotnou kanalizací.

Zásady hospodaření s dešťovými vodami je v zakotveno již v současné legislativě, a to v platném stavebním a vodním zákoně a navazujících právních předpisů. Důležité je plně uplatňovat tato pravidla nejen pro „soukromé“ stavby, ale také v koncepci odvodnění všech pozemních a dopravních staveb – tzv. modrozelená infrastruktura.

Nové stavby by měly (musí) umět srážkovou vodu:

- využívat ke svému provozu
- vypařovat do ovzduší
- bezpečně vsakovat do podzemí
- zadržovat a kumulovat v jejich bezprostřední blízkosti
- bezpečně odvádět a nezhoršovat stávající odtokové podmínky.

Implementace hospodaření s dešťovou vodou – v souvislosti se změnou klimatu bude nutné důrazně prosazovat veřejný zájem hospodaření s vodou na úrovni všech stupňů státní samosprávy.

Popis opatření dle katalogového listu KOM 11 – Opatření pro snížení množství dešťových vod v kanalizačních systémech

Cílem tohoto opatření je zvýšit vsak a retenci dešťové vody tak, aby mohlo docházet ke snížení nátoků do kanalizace (tzn. na odlehčovací komory, čerpací stanice a ČOV budou přitékat menší objemy vod), k menšímu hydraulickému a statickému zatížení stok, k nižšímu opotřebenosti stok a ke snížení povodňových vln. Lze tedy očekávat snížení četnosti přetížení kanalizace a tím tzv. „výplachů“ kanalizačních stok.

Podmínky nakládání s dešťovou vodou se řídí příslušnými právními předpisy (Zákon č. 183/2006 Sb., Vyhláška č. 499/2006 Sb, Vyhláška č. 501/2006 Sb.,). Již současná úprava stavebního zákona uvádí, že „likvidace“ dešťových vod má probíhat na pozemku majitele nemovitosti a nezatěžovat kanalizaci.

Současnou legislativu by bylo vhodné doplnit o povinnost maximalizace zasakování také při rekonstrukcích, úpravách a budování veřejných prostranství a zpevněných ploch (chodníky, parkoviště apod.). Výsledkem by měla být významná podpora tzv. „modrozelené infrastruktury“

1.6 Systémové odkanalizování a čištění OV

Jde o preferenci systémového řešení odvádění odpadních vod a jejich čištění před individuálním řešením jednotlivých obcí či rozvojových částí obcí. Na toto téma již částečně upozorňujeme v tématu „Nepřipojení na kanalizaci – problematika domovních ČOV“.

K systémovému řešení odkanalizování a čištění OV slouží „plán rozvoje vodovodů a kanalizací“ (PRVK). PRVK je zpracováván podle § 4 zákona č. 274/2001 Sb., o vodovodech a kanalizacích pro veřejnou potřebu a o změně některých zákonů (zákon o vodovodech a kanalizacích), ve znění pozdějších předpisů (dále jen „ZoVaK“). Zpracování zajišťují pro své území jednotlivé kraje, včetně jejich průběžných aktualizací. Při zpracování aktualizací PRVK se často vychází z návrhů změn, které předkládají jednotlivé obce.

Podle § 4 odst. 3 se má při zpracování návrhu a aktualizací PRVK vycházet mimo jiné z národních plánů povodí (dále jen „NPP“). Podle § 4 odst. 6 má být PRVK podkladem pro zpracování plánu dílčího povodí (dále jen „PDP“). PDP pořizují správci povodí ve spolupráci s krajskými úřady a ústředními vodoprávními úřady jednou za 6 let. Jelikož PRVK řeší koncepci technické infrastruktury a PDP zase požadavky na infrastrukturu, aby byla zajištěna ochrana povrchových a podzemních vod, je třeba oba tyto dokumenty mezi sebou lépe provázat.

Je však třeba říci, že i nyní je za správnost změn koncepce PRVK ve smyslu požadavku na dosažení cílů ochrany vod versus možné zhoršení stavu vod zodpovědný krajský vodoprávní úřad.

V zákoně č. 274/2001 Sb., Zákon o vodovodech a kanalizacích pro veřejnou potřebu a o změně některých zákonů (zákon o vodovodech a kanalizacích) je ukotvena povinnost a způsob zpracování Plánu rozvoje vodovodů a kanalizací, konkrétně:

- § 4 odst. 3 uvádí: „Při zpracování návrhu plánu rozvoje pro území kraje a při zpracování jeho aktualizací se vychází z politiky územního rozvoje, územního rozvojového plánu a ze zásad územního rozvoje příslušného kraje podle zvláštního právního předpisu, z národních plánů povodí a z plánů pro sucho zpracovaných podle zákona o vodách, pokud jsou pro dané území zpracovány a schváleny.“
- § 4 odst. 4 pak uvádí: „Při zpracování aktualizací plánu rozvoje se vychází z návrhů změn plánu rozvoje vodovodů a kanalizací předkládaných krajskému úřadu obcemi ve stanovené elektronické podobě, formátu a obsahu. Aktuální stav zásobování pitnou vodou, odvádění odpadních vod a jejich čištění se zpracuje na základě kolaudačních souhlasů jejich staveb.“

Návrh na úpravu či doplnění příslušných právních předpisů:

V příslušném zákoně o vodovodech a kanalizacích doplnit či zdůraznit potřebu v rámci aktualizací PRVK nutnost souladu se schválenými plány jednotlivých dílčích povodí.

Odůvodnění: došlo by k lepší provázanosti PRVK a PDP. V § 5 odst. 5 je popsáno projednání a schválení plánu rozvoje, kde je uvedeno, že návrh je projednán mimo jiné také s příslušnými správci či správci povodí. V současné úpravě tohoto zákona je stanoveno, že PRVK je podkladem pro zpracování PDP, ale naopak už nikoliv. Jelikož proces plánování v oblasti vod je již ve 3. fázi, bylo by vhodné propojit tyto dokumenty „oboustranně“.

Cílem tzv. systémového odkanalizování a čištění OV je jednoznačné preferování kanalizačních soustav zakončených ČOV s možností efektivního čištění OV tam, kde je to ekonomicky únosné (vytváření spojených soustav několika obcí s cílem tvorby „větších“ ČOV). Větší ČOV obvykle mívají lepší účinnost a bývají lépe provozovány.

Popis opatření dle katalogového listu KOM 12 – Systémové odkanalizování a čištění odpadních vod

Jde o preferenci systémového řešení odvádění odpadních vod a jejich čištění před individuálním

řešením jednotlivých obcí či rozvojových částí obcí. K systémovému řešení odkanalizování a čištění OV slouží „plán rozvoje vodovodů a kanalizací“ (PRVK). PRVK je zpracováván podle § 4 zákona č. 274/2001 Sb.

Opatřením je návrh na doplnění podmínky:

- při zpracování návrhu plánu rozvoje i při jeho aktualizaci se také vychází ze schválených dílčích plánů povodí.
- definice a doplnění jednotného datového standardu pro výstupy GIS do prováděcí Vyhlášky č. 428/2001 Sb.

Cílem tzv. systémového odkanalizování a čištění OV je jednoznačné preferování kanalizačních soustav z jednotlivých sídelních celků, zakončených ČOV s možností efektivního čištění OV tam, kde je to ekonomicky únosné.

2 ORGANIZAČNĚ-SPRÁVNÍ OPATŘENÍ K ZAVEDENÍ SANKCÍ ZA NEDODRŽOVÁNÍ LEGISLATIVNÍCH OPATŘENÍ

V předchozích kapitolách jsme shrnuli právní předpisy týkající se čištění a odvádění odpadních vod a vnosu fosforu do vodního prostředí s cílem rozebrat a vyhodnotit možnosti současné platné legislativy k maximálnímu snížení vnosu fosforu do vodního prostředí. Tam, kde právní předpis neumožňuje docílit požadovaného zlepšení stavu vodního prostředí, je navržena úprava či doplnění tohoto právního předpisu.

Zároveň je třeba podotknout, že každý právní předpis již obsahuje možnosti uložení sankcí za porušení povinností vyplývajících z příslušného právního předpisu.

Právní předpisy, zákonné a technické normy, mají sloužit ke správnému fungování dané oblasti s respektováním všech potřeb jiných dotčených oblastí. To znamená, pravidla mají být nastavena tak, aby (v tomto případě čištění a odvádění splaškových vod) bylo možné docílit co nejlepšího efektu (účinnosti čištění odpadních vod).

Pokud bychom měli přistoupit k zavedení „nových“ sankcí, může v drtivé většině jít o možnost zavedení vyšších poplatků, či poplatků nových. Tady je ovšem otázkou, jak vysoké (obecně) poplatky mají být, nakolik jejich uplatnění motivuje k realizaci potřebných opatření. Nesmí být likvidační, zároveň by neměly být pouze formální. Typickým příkladem bylo zpoplatnění vypouštění z odlehčovacích komor – dle zákona o vodách před novelizací platnou od 1. 1. 2021. Už tehdy se diskutovalo o výši poplatku, jak vysoký má být, aby provozovatel byl „nucen“ raději přistoupit ke zlepšení stavu, než jen odvádět další poplatky. Bohužel i toto možné motivující opatření bylo novelou vodního zákona k 1. 1. 2021 zrušeno úplně (viz. kap. 1.2).

Organizačně-správní opatření k zavedení sankcí za nedodržování legislativních opatření by mělo být uplatňováno v co nejmenší míře, sankce nevyřeší docílení lepšího stavu vod. Právní předpis musí být nastaven tak jasně, aby bylo možné nastavit efektivní fungování odkanalizování a čištění odpadních vod obecně. Za nedržení takto nastaveného systému je pak možné zavést vysoké peněžní sankce.

SEZNAM LEGISLATIVNÍCH DOKUMENTŮ:

- [1] Zákon č. 254/2001 Sb., Zákon o vodách a o změně některých zákonů (vodní zákon) v platném znění (zákon č. 544/2020 Sb.)
- [2] Zákon č. 274/2001 Sb., Zákon o vodovodech a kanalizacích pro veřejnou potřebu a o změně některých zákonů, (zákon o vodovodech a kanalizacích)
- [3] Zákon č. 25/2008 Sb., Zákon o integrovaném registru znečišťování životního prostředí a integrovaném systému plnění ohlašovacích povinností v oblasti životního prostředí a o změně některých zákonů
- [4] Zákon č. 76/2002 Sb., Zákon o integrované prevenci a o omezování znečištění, o integrovaném registru znečišťování a o změně některých zákonů (zákon o integrované prevenci)
- [5] Zákon č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon), ve znění pozdějších předpisů
- [6] Vyhláška č. 428/2001 Sb., Vyhláška Ministerstva zemědělství, kterou se provádí zákon č. 274/2001 Sb., o vodovodech a kanalizacích pro veřejnou potřebu a o změně některých zákonů (zákon o vodovodech a kanalizacích)
- [7] Vyhláška č. 499/2006 Sb, Vyhláška o dokumentaci staveb
- [8] Vyhláška č. 501/2006 Sb., Vyhláška o obecných požadavcích na využívání území
- [9] Vyhláška č. 268/2009 Sb., Vyhláška o technických požadavcích na stavby
- [10] Nařízení vlády č. 401/2015 Sb., Nařízení vlády o ukazatelích a hodnotách přípustného znečištění povrchových vod a odpadních vod, náležitostech povolení k vypouštění odpadních vod do vod povrchových a do kanalizací a o citlivých oblastech
- [11] Nařízení vlády č. 57/2016 Sb. nařízení vlády o ukazatelích a hodnotách přípustného znečištění odpadních vod a náležitostech povolení k vypouštění odpadních vod do vod podzemních
- [12] Nařízení vlády č. 145/2008 Sb., Nařízení vlády, kterým se stanoví seznam znečišťujících látek a prahových hodnot a údaje požadované pro ohlašování do integrovaného registru znečišťování životního prostředí

SEZNAM NOREM:

- [1] ČSN EN 752 (756110) Odvodňovací systémy vně budov
- [2] ČSN EN 16933-2 – Odvodňovací a stokové systémy vně budov
- [3] ČSN 75 6262 – Odlehčovací komory
- [4] TNV 756925 – Obsluha a údržba stokových systémů